

א) שקלים פיה ה"א
כתיבת ב: ג) ס שנת מט:
עג. [וש"ן] שקלים פ"ה
ה"א, א) שנת עה: ז:
כתיבת טו, ד) כלס פ"א
מ"א, ס) [שנות כ"א-כ"ג],
א) [שם כ"ג], א) [וש"ן] מוס'
ר"ה ב. ד"ה ארבעה
והע"ן, ח) [ע"ן] מוספת
רש שנת ד"ה יח'אח,
ט) ז"ל ובמחלת א, ז"ל
פירוש, ס) ע"ן במה"ס,
ט) [וש"ן] מוס' שנת עג: ד"ה
משום ועוד שם ז: ד"ה
ולר"א דמיינ'ן, ט) ע"ן
במה"ס על שם גליון,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולא. מלל
חשיב לה. לקמן י ע"א:
בא"ד והא דאמרינן לקמן
ג ע"ב: בא"ד דעושין
במון סן הדין. ע"ן
לקמן ד ע"ב מוס' ד"ה
ועדים וע"ן ברש"י מניגה
יא ע"ב ד"ה לנמו:
בא"ד ובמחלתין תניא.
וכן עוד במחלתא פרשת
משפטים בפרק ועטמו או
מכרו אם על הטביחה חייב
על המכירה לביש אלא
שאינו עושין מן הדין:

מוסף רש"י

במייב הארץ. שנה לו
לאדם לננות מועט מרקק
עמים ולא לננות הרבה
מזביות (גיטין סח.),

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"א מהל' מקי
ממון הל' י סגנ עשין
סו ולאוין פטע טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף א:
ב ב מיי שם פ"ג הל' ב
פ"ב הלכא א סגנ
עשין סה טוש"ע ח"מ ס'
מי סקיף א:
ג ג מיי שם פ"ד הל' א
סגנ עשין סט טור ש"ע
ח"מ ס' מיה סקיף א:
ד ד מיי שם פ"ה הל' ב
סגנ עשין סו טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף א:
ה ה מיי שם ופ"ח הלכא
ט סגנ שם טור ש"ע
שם סקיף ג ופי' מיט סקיף
א:
ו ו מיי שם פ"ז הלכא א
וע"ש סגנ שם טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף יח:
ז ז מיי פ"ז מהל' שנת
הלכא א סגנ לאוין סה:
ח ח מיי שם הל' א:
ט ט י ב מיי שם הלכא ז:
י י ל מיי פ"ד מהל' שאר
אבות הטומאה הל' ב
סגנ עשין רמו:
יא יא מיי שם פ"ה הל'
א סגנ שם:

א אבות נויקין יוהבור והמבעה יוההבוער
לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי
המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהן רוח
חיים כהרי האש שאין בו רוח חיים ולא זה
וזה שדרבן לילך ולהזיק כהרי הבור שאין
דרבו לילך ולהזיק הצד השווה שבהן שדרבן
להזיק ושמירתן עליך וכשהזיק יחב המזיק
לשלם תשלומי נזק ב"במיטב הארץ:
גב' מדקתני אבות מכלל ידאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן
גבי שבת תנן יו אבות מלאכות ארבעים
חסר אחת אבות מכלל דאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן לאו שנא אב הטאת
ולא שנא תולדה הטאת לא שנא אב
סקילה ולא שנא תולדה סקילה ומאי איכא
בין אב לתולדה נפקא מינה דאיילו
עביד שתי אבות בהדי הדדי אי גמי
שתי תולדות בהדי הדדי מחייב אבל
חדא וחדא ואילו עביד אב ותולדה ידיה לא
מחייב אלא אבא קרי ליה אב ואמאי קרי לה
תולדה הך דהוה במשכן חשיבא קרי ליה אב הך
דלא הוה במשכן חשיבא קרי לה תולדה גבי
טומאות תנן יו אבות הטומאות והשכבת
ורע ומטא

אבות נויקין יוהבור והמבעה יוההבוער
לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי
המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהן רוח
חיים כהרי האש שאין בו רוח חיים ולא זה
וזה שדרבן לילך ולהזיק כהרי הבור שאין
דרבו לילך ולהזיק הצד השווה שבהן שדרבן
להזיק ושמירתן עליך וכשהזיק יחב המזיק
לשלם תשלומי נזק ב"במיטב הארץ:
גב' מדקתני אבות מכלל ידאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן
גבי שבת תנן יו אבות מלאכות ארבעים
חסר אחת אבות מכלל דאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן לאו שנא אב הטאת
ולא שנא תולדה הטאת לא שנא אב
סקילה ולא שנא תולדה סקילה ומאי איכא
בין אב לתולדה נפקא מינה דאיילו
עביד שתי אבות בהדי הדדי אי גמי
שתי תולדות בהדי הדדי מחייב אבל
חדא וחדא ואילו עביד אב ותולדה ידיה לא
מחייב אלא אבא קרי ליה אב ואמאי קרי לה
תולדה הך דהוה במשכן חשיבא קרי ליה אב הך
דלא הוה במשכן חשיבא קרי לה תולדה גבי
טומאות תנן יו אבות הטומאות והשכבת
ורע ומטא

רבינו חננאל

פירוש רבינו חננאל
מסכת בבא קמא
פרק ראשון: ארבעה אבות
בשם השם אמר
ארבעה אבות נויקין, השור
והבור והמבעה וההבוער,
לא השור כהרי המבעה
כרי, ובענין מדקתני אבות
מכלל דאיכא תולדות,
תולדותיהן כיוצא בהן אי
אבות
מלאכות תולדותיהן כיוצא
בהן, בשגגה בין אבות
בין תולדות חטאת, במודי
סקילה. פי' אבות, ורע.
תולדה, נוטע ויכריע בו.
וכן הארבעים חסר אחת,
כולן כענין הזה פירושם.
ומאי טעמי קרן להאי
אב ותולדה תולדה, ופשטי
דאי עביד ב' אבות או
ב' תולדות חייב תרתי,
אב ותולדה ידיה אינו
חייב אלא אחד. ואקשי
ולר' אלעזר דמחייב על
אב ותולדה ידיה תרתי,
מאי. דתנן אמר ר' עקיבא
שאלתי את ר' אליעזר
הנוטה מלאכות הרבה
מעין מלאכה אחת מהו
כרי. עד חייב על כל
אחת ואחת. ופשטי לה
במרא. תולד' מלאכות
כמלאכות דמייא אי לא.
ופשטי ליה דרדלי מלאכות
כמלאכות דמייא. ופרקי
הך דהואי במשכן קרי
ליה אב. ומלאכה דלא
הואי במשכן קרי ליה
תולדה. ודברי רבי אליעזר
מפורשים הן בכריתות
פרק אמרו לו. גבי טמאות
תנן אבות טמאות כרי,

דהתם פירושו אין חומרא של זה כחומרא של זה ולכן אין החומרות גורמות זה הדין אלא הלא השוה שבהן גורם הדין ושינה כלן התלמוד
פירושו מבשר מקומות משום דזכיר התמור תחילה בלא זה וזה שיש בהן רוח חיים:
וזה וזה שיש בהן רוח חיים כהרי האש. גבי שור ומצעה לא הולך לפרש החומרא כי הכל משום דמד קל למצוא חומר באחד
מה שאין בחצירו והא דלא תני הכל לא הרי האש כהרי השור ומצעה לדקתני לכוול לא הרי המצעה כהרי השור משום שלא היה
יכול למצוא חומרא מה שאין בשניהם דאי משום דכח אחר מעורב בו ואין הולך לדעתו מעול שורו אין זה חומרא * מדלל חשיב לה גבי
חומר באש מצבור * והא דאמרין לקמן (דף ג: ודף א.) גבי אבנו וסכינו מאי שנא אש דכח אחר מעורב בו ואין הולך לדעתו ה"ק מאי
שנא אש שאע"פ שכה אחר מעורב בו ראוי להתחייב בו משום שהוא ממונך ושמירתו כו' ונספחא גבי בור הוה מצי למימר לא
הרי הבור שתחילת עשייתו לנוק כהרי אלו ולא חש לפי שהפסיק באש ובור לא רצה לשנות קודם אש דל"כ הוה אחי אש מיניה
דכולהו אחי מצור וחד מהסך כדאמרין בגמ' (ד' ה:) והתנא האריך להגדיל תורה ואלירי וקצת קשה דמשמע * דעושין ממון מן הדין
* וזכמלתין תניא כי יפתח וכי יכרה אם על הפתיחה חייב על הכרייה לא כל שכן אלא ללמדך שאין עושין ממון מן הדין ומיניה
בפרק הפרה (לקמן מט: ושם) דריש ליה לדרשה אחרינא שעל עסקי פתיחה וכרייה צאה לו או להציא כורה אחר כורה שסילק
מעשה ראשון (לקמן נא:.) [וש"ן] מוס' לקמן ד: ד"ה ועדים:]
וה"רבי ארבעה אבות קרי ליה אב. וא"ת וינמא דנפקא מינה לענין התבארה כגריך להתרות אמונה משום אב דידה כדאמרין
בפרק תולין (שנת דף קלח.) משמר משום מאי מתרין ציה רצה אמר משום צורר רבי זירא אמר משום מרקד וי"ל דהכי * פריך
משום מאי מתרין ציה שהוא חייב רצה אמר משום צורר אבל התרו בו משום מרקד פטור דכיון שהוא מתרה דצדד שאין דומה
סצר שמלעגו בו ופטור אבל אם התרו בו ואמר אל תשמר חייב ועי"ל דזהו שמתרין הך דהואי במשכן קרי ליה אב וזכרין להתרות התולדה
בשמה * ועוד דנוטע ומבשל אין לרין להתרותו משום אב ואם התרה משום התולדה חייב ופ"ה לא חשיב ליה בפרק כלל גדול:
ה"ה הך דהואי במשכן חשיבא קרי ליה אב הך דראי הואי במשכן חשיבא קרי ליה תולדה. ולפי הך גירסא צא לאפוקי כמה
מלאכות שלא היו חשונין והיו במשכן דתולדות ניהו ולא אבות מלאכות כדאמרין בפרק צמא טומונין (שנת דף מט:.) הם
העלו הקרשים מקרקע לעגלה דהיינו הכנסה ומושיט דזיוטא אחת וא"ת דגרסי הך דהוה במשכן וחשיבא קרי לה אב הך
דלא הוה במשכן ולא חשיבא קרי לה תולדה ולפי גירסא זו כריך לומר דבעי תרתי אבל חשיבא ולא הוה במשכן או איפכא הוה תולדה:
דלילו